

Le malo časa se sme k slovenskej deci govoriti slovenski, potem le nemški. Da se slovenski glas iz šol mogoče popolnem odpravi, nastavljeni so pogosto učitelji trdi Nemci, ki ne umejo nič slovenski. Nasledki so žalostni. Otroci se ničesar ne naučijo. Mnogi ne znajo niti slovenskega katekizma brati, da, še lastnega imena ne pravilno zapisati.

Tolike krivice ne smejo in ne morejo na tihem ostati. Zvedele so se že daleč po sveti in se naglasile v državnem zboru. Pritožbe zoper nje se pa bodo ponavljale, dokler se ne odpravijo.

Tako je govoril edini poslanec koroških 120.000 Slovencev! Njegov govor je naredil veliko hrupa med liberalci, a velikanski utis pri Nemcih in Slovanih. Bodi mu izrečena pri vseh Slovencih najpristrčnejša zahvala! Bog ga živi!

Šolske razmere.

(Izv. dopis iz Šaleške doline.)

Ena najprijaznejših spodnještirskih dolin je šaleška, katero napaja reka Paka se svojimi obilnimi pritoki. Obnebe je veseskozi prijetno in tudi zemlja je dovolj rodovitna. Ljudstvo je krepko in marljivo; peča se največ s poljedelstvom; deloma tudi s trgovino. Letos se je po velikem trudu nekaterih mož osnovala čitalnica, ki bode gotovo dobrodejno uplivala na probujenje narodne zavesti.

Le eno je, kar vsi močno obžalujemo, namreč prežalostno stanje tukajšnjih ljudskih učilnic. Ko se je proglasila nova šolska postava, oveselil se je marsikateri prijatelj mladine in ljudstva, meneč, da bode sedaj mogoče zamujeno popraviti, ter ljudstvo povzdignoti do tiste stopnje v omiki, katero tirja sedajni čas. Sedaj pa teče že 12. leto in moramo žalostni priznati, da ni zapaziti sadu, katerega smo željno pričakovali.

Sedaj vidimo, da smo se v svojih nadejah gledé zboljšanja narodnega šolstva jako motili, kajti ono ne napreduje, da ne rečemo propada. Vemo tudi prav dobro, da zakon temu ni kriv, pač pa nja izvrševalni organi. Mislili smo, da dobimo popolnem izobražene učitelje, katerim bode pred vsem na tem ležeče, da ljudstvo na podlagi neovrgljivih, vekovečnih pedagogičnih načel izobrazujejo in odgajajo; pričakovali smo učiteljev, ki si bodo z vsemi svojimi močmi prizadevali pospeševati duševni in gmotni napredek ljudstva, mej katerim živé in delujejo; učiteljev, ki bodo umeli svoj prelepi in zviženi poklic, ter bodo nja svete dolžnosti radostno in natančno izpolnjevali. Pa vse to upanje splavalo je po vodi!

Mej našimi sedajnimi učitelji je le malo odkritosrčnih prijateljev našega ljudstva, tem-

več so po svojih mislih in težnjah zvečinoma tujci. Prava narodna omika, kakeršno tirja vsa zdrava pedagogika, jim je malo mar, pač pa se trudijo na vso moč v ponemčevanju ljudstva, da, nekateri celo trdè, da se mora Nemčija razširiti do Adrije ter ji menda tudi skrbno pripravljajo pot.

Za težnje in potrebe našega slovenskega ljudstva ti gospodje nimajo ne razuma ne srca, zato si tudi bolje prizadevajo ga svoji narodnosti izneveriti, kakor pa ga na podlagi maternega jezika do prave človeške omike povzdigniti. Naši učitelji gorijo za zveličavno nemščino, katero dosledno tako za rana začnejo v šoli učiti, da se otrokom ves poduk zgodaj pristudi, ter tudi zgubé vse veselje do uka in šole.

Nemščina se na vse kriplje v vseh oddelkih uči, to pa na tako nenaravni in nepedagogični način, da človek strmi kaj takega slišati. Nasledki tega čudovitega poduka so pa tudi tako žalostni, da je joj! Razun nekaterih otrok, kateri morebit tudi doma kako nemško besedo vjamejo, gre večina ravno tako prazna iz šole, kakor je prišla v šolo; nekaj nemških besed in praznih fraz je vse, kar so ti ubogi otroci po večletnem posedavanju na šolskih klopih pridobili.

Pa tudi s to nabrano tvarino otroci ne vedo kam, ker si je niso pridobili na podlagi maternega jezika, temuč le po posilni „dresuri.“ Jasen dokaz temu je deček, ki je neko jutro mimogredočega tujca pozdravil z „gut namt“: ko ga pa tujec vpraša, kako se pozdravi slovenski, takoj reče „dobro jutro.“

Nekateri kmetje tudi trdè, da se dostikrat najdejo otroci, ki po večletnem obiskovanju šole niti svojega imena ne umejo pravilno napisati. Iz tega se pač vidi, kako zmeden mora ves pouk biti; vse je le posilna „dresura.“ Da je sveti namen ljudske šole, otroka po naravnih pedagoških zakonih zbistriti na umu, požlahtniti na srci, vzbujati v njem zavednost in samostojno mišljenje, ga utrditi v blagem, neomahljivem značaju, o vsem tem se menda tukaj ničesar ne ve! Tako se ponižuje ljudska učilnica v zavod, v katerem se ljudstvo le „dresira“, ter tako rekoč spravlja ob svojo zdravo pamet.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Priraja sadunosnih divjakov.

Prva potreba za prirajo mladih sadunosnih dreves ali štamičev je priprava močnih in zdravih divjakov ali sajencev, ki so za zarod žlahtnih sadnih sort prikladni.

Brez zdravih, krepko zaraščenih in dobro obkorenjenih ne premladih pa tudi ne pre-starih divjakov se ne more posrečiti zdravih in